

โครงการพัฒนางานส่งเสริม การเกษตรเชิงพื้นที่

กรมส่งเสริมการเกษตร

ธันวาคม 2562

หัวข้อ

- หลักคิด
- วัตถุประสงค์โครงการ
- การส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ (Area-Based Agricultural Extension)
- การดำเนินงานโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ ปี 2562
- แนวทางการดำเนินงานโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี 2563

หลักคิด

- การพัฒนาการเกษตร โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
- การพัฒนาการเกษตร โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการพัฒนา (Area-base) โดยบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
- การเชื่อมโยงกลไกการทำงานส่งเสริมการเกษตรในลักษณะรายบุคคล (Individual Approach) การส่งเสริมแบบกลุ่ม (Group Approach) และการส่งเสริมรายสินค้า (Commodity Approach) เพื่อกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชน
- ทุกคนในชุมชนได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน

วัตถุประสงค์โครงการ

- เพื่อพัฒนาการดำเนินงานกิจการของกลุ่มเกษตรกร โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม และเกษตรกรรุ่นใหม่มีบทบาทในกระบวนการพัฒนา ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน
- เพื่อพัฒนารูปแบบการทำงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ให้มีการบูรณาการการทำงาน สามารถยกระดับให้เป็นต้นแบบของการพัฒนาที่ยึดพื้นที่เป็นหลัก นำไปสู่การปรับปรุงระบบการทำงานเกิดผลสำเร็จในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

การส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ (Area-Based Agricultural Extension)

กระบวนการพัฒนาการเกษตรและเศรษฐกิจชุมชนแบบบูรณาการ
 ชุมชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน : ร่วมคิด/ตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมลงมือ ร่วมติดตามประเมินผล ร่วมรับผลที่เกิดขึ้น

กระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม Participation Development Process

กิจกรรมการขับเคลื่อน

การกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชน

การส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ (Area-Based Agricultural Extension)

คือ

- กระบวนการพัฒนาการเกษตรและเศรษฐกิจชุมชนแบบบูรณาการ
- ชุมชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน : ร่วมคิด/ตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมลงมือ ร่วมติดตามประเมินผล ร่วมรับผลที่เกิดขึ้น

กระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม Participation Development Process

- เวทีเรียนรู้ครั้งที่ 5 สร้างการขยายผล
สู่ชุมชนสรุปบทเรียน
- การถอดบทเรียน สรุปผล
- การคืนข้อมูล
- การขยายผลสู่ชุมชนอื่น

การสะท้อนผล
และคืนข้อมูล
(Reflection)

- เวทีเรียนรู้ครั้งที่ 4 เชื่อมโยง
เครือข่ายพัฒนา
- การจัดเวทีแลกเปลี่ยนผล
- การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม

การติดตาม
แบบมีส่วนร่วม
(Observe)

ปีที่ 1

วางแผน
(Plan)

- เตรียมการ
- สร้างและพัฒนาทีม
- การจัดการข้อมูล

ปฏิบัติการในพื้นที่
(Action)

- เวทีเรียนรู้ครั้งที่ 1 กำหนดเป้าหมายร่วม
- เวทีเรียนรู้ครั้งที่ 2 วิเคราะห์สถานการณ์
- เวทีเรียนรู้ครั้งที่ 3 วางแผนพัฒนา
- จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรของชุมชน/ตำบล

ปีที่ 2

ปีที่ 3

กิจกรรมการขับเคลื่อน

ต้นทาง

- ลดต้นทุน
- เพิ่มประสิทธิภาพ
- ผลิตให้ได้มาตรฐาน

กลางทาง

- เพิ่มมูลค่า
- ปรับรูปผลิตภัณฑ์
- รวบรวมผลผลิต

ปลายทาง

- เชื่อมโยงตลาด
- เชื่อมโยงการท่องเที่ยว

สนับสนุนการขับเคลื่อนในพื้นที่

กษ./สร./อก./อว./วลา

สนับสนุนความรู้

ตลาดชุมชน/โรงเรียน/โรงพยาบาล/รทส./เอกชน/วลา

สนับสนุนตลาด

กษ./มท./อปท./วลา

สนับสนุนงบประมาณ

การกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชน

กองทุน

กลุ่มและเครือข่ายต่างๆ

การจ้างงาน

พัฒนาการเรียนรู้

กิจกรรม
สาธารณประโยชน์

ท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การดำเนินงานโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี 2562

พื้นที่เป้าหมายปี 2562

(6 เขต 6 จังหวัด)

 อ.พบบพระ จ.ตาก
“อะโวคาโดพบบพระ”

 อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม
“วิสาหกิจชุมชนมะพร้าวอ่อนน้ำหอม”

 อ.ลานสกา จ.นครศรีธรรมราช
“แปลงใหญ่มังคุด”

 อ.นามน จ.กาฬสินธุ์
“แปลงใหญ่ผัก”

 อ.สามโคก จ.ปทุมธานี
“แปลงใหญ่ผักปลอดภัย”

 อ.คลองเขื่อน จ.ฉะเชิงเทรา
“วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่
มะพร้าว น้ำหอมบางตลาด”

การดำเนินงานโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่

ปีงบประมาณ 2562

คณะทำงานขับเคลื่อนฯ

ประชุมเตรียมความพร้อม

23 เม.ย. 2562

1. แนวทางการดำเนินงาน
2. การขับเคลื่อนโครงการ

WS 1

14-15 พ.ค. 2562

1. กำหนดเป้าหมายร่วม
2. ปรับกระบวนการทศน์
3. วางแผนปฏิบัติงาน

ประชุมติดตาม
ความก้าวหน้า

14 มิ.ย. 2562

1. สรุปผลการจัดเวที
ชุมชนครั้งที่ 1
2. แนวทางการจัดเวที
ครั้งที่ 2 และ 3

ประชุมติดตาม
ความก้าวหน้า

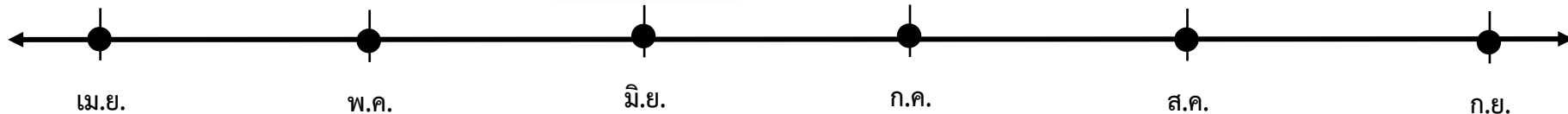
30 ส.ค. 2562

1. สรุปผลการจัดเวที
ชุมชนครั้งที่ 2
2. การจัด WS 2

WS 2

10-11 ก.ย. 2562

1. สรุปบทเรียน
2. วางแผนปฏิบัติงาน
ระยะต่อไป

คณะทำงานปฏิบัติการฯ
(6 คณะ)

เวทีชุมชนครั้งที่ 1

1. ปรับกระบวนการทศน์
2. กำหนดเป้าหมายร่วม
3. วิเคราะห์ข้อมูล
4. ทำแผนพัฒนา

เวทีชุมชนครั้งที่ 2

1. เชื่อมโยงภาคีเครือข่าย
2. พัฒนาระบบบริหาร
จัดการกลุ่ม

เวทีชุมชนครั้งที่ 3

1. สรุปบทเรียน
2. คั้นข้อมูลสู่ชุมชน
3. วางแผนระยะยาว

Output

- เป้าหมายร่วม
- แผนปฏิบัติ
- กระบวนการทำงาน

- เป้าหมายร่วม
- แผนพัฒนาการเกษตร
ของชุมชน

- ระบบบริหารจัดการกลุ่ม
- การบูรณาการเครือข่าย

- รูปแบบการพัฒนางาน
ส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่
เบื้องต้น
- แผนพัฒนาชุมชนระยะยาว

- ผลการดำเนิน
- แผนในการขยายผล

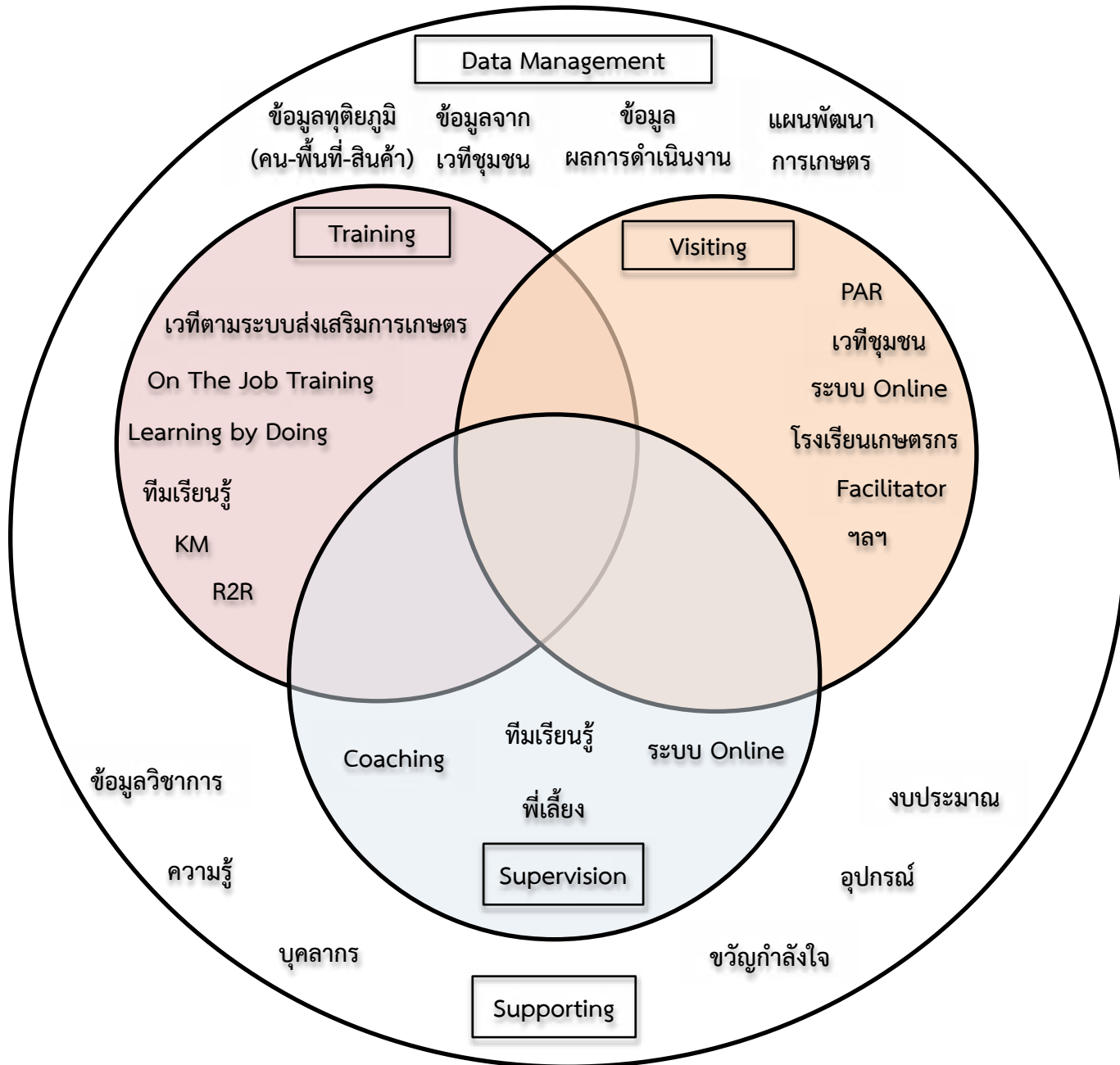
กลไก

กลไกหลัก คือ เจ้าของพื้นที่ ต้องมีใจ และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ ตั้งแต่เริ่มต้น

- **แปลงใหญ่** บทบาท เช่น เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน พัฒนาคุณภาพ เชื่อมโยงตลาด
- **วิสาหกิจชุมชน** บทบาท เช่น รวบรวมสินค้า เพิ่มมูลค่าสินค้า แปรรูป
- **Young smart Farmer** บทบาท เช่น สร้างแบรนด์ เชื่อมโยงตลาด และเครือข่าย
- **กลุ่มองค์กรเกษตรกรอื่น ๆ** บทบาทร่วมทำกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาของชุมชน

การใช้ระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System) ในการดำเนินงานพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่

แนวทางการดำเนินงานโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี 2563

การเตรียมการ

1. การเตรียมทีมปฏิบัติการ ระดับจังหวัด

- จนท.จังหวัด
- จนท.ระดับอำเภอ
(อำเภอเป้าหมาย)

2. การคัดเลือกสินค้าเกษตรและพื้นที่เป้าหมาย

แนวทางการดำเนินงานในปี 2563

- ดำเนินการต่อเนื่องใน 6 จุดนำร่องเดิม และเพิ่มพื้นที่ดำเนินการ ในทุกจังหวัดอย่างน้อยจังหวัดละ 1 จุด
- กำหนดขอบเขตพื้นที่ดำเนินการเป็นระดับอำเภอ
- ใช้งบประมาณปกติเป็นหลัก ทั้งการบริหารจัดการ และการดำเนินการตาม โครงการ/กิจกรรมของชุมชน
- พัฒนาต่อยอดจากฐานการพัฒนาที่มีอยู่แล้ว ได้แก่ แปลงใหญ่ YSF วิสาหกิจ ชุมชน กลุ่มส่งเสริมอาชีพ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อกม. ฯลฯ
- ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ขับเคลื่อนด้วยกลไก/เครือข่ายของ ชุมชน
- สสท.1-6 เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ โดยร่วมกับสำนักงาน เกษตรจังหวัด

(ยกร่าง) การดำเนินงานโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ ปีงบประมาณ 2563

คณะทำงานขับเคลื่อนฯ

ประชุมเตรียมความพร้อม

ม.ค. 2563

1. แนวทางการดำเนินงาน
2. การขับเคลื่อนโครงการ

WS 1

ก.พ. 2563

1. กำหนดเป้าหมายร่วม
2. ปรับกระบวนการทศน์
3. วางแผนปฏิบัติงาน

ประชุมติดตาม
ความก้าวหน้า

พ.ค. 2563

1. สรุปผลการจัดเวที
ชุมชนครั้งที่ 1-3
2. แนวทางการจัดเวที
ครั้งที่ 4-5

ประชุมติดตาม
ความก้าวหน้า

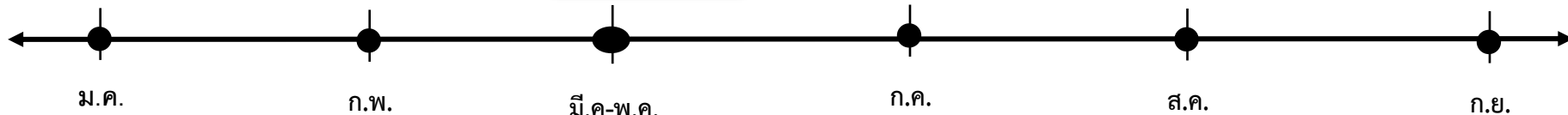
ส.ค. 2563

1. สรุปผลการจัดเวที
ชุมชนครั้งที่ 1-5
2. การจัด WS 2

WS 2

ก.ย. 2563

1. สรุปทบทเรียน
2. วางแผนปฏิบัติงาน
ระยะต่อไป

คณะทำงานปฏิบัติการฯ
(6 คณะ)

เวทีชุมชนครั้งที่ 1-3

1. ปรับกระบวนการทศน์
2. กำหนดเป้าหมายร่วม
3. วิเคราะห์ข้อมูล
4. ทำแผนพัฒนา

เวทีชุมชนครั้งที่ 4

1. เชื่อมโยงภาคีเครือข่าย
2. พัฒนาระบบบริหาร
จัดการกลุ่ม

เวทีชุมชนครั้งที่ 5

1. สรุปทบทเรียน
2. คืบข้อมูลสู่ชุมชน
3. วางแผนระยะยาว

Output

- เป้าหมายร่วม
- แผนปฏิบัติ
- กระบวนการทำงาน

- เป้าหมายร่วม
- แผนพัฒนาการเกษตร
ของชุมชน

- ระบบบริหารจัดการกลุ่ม
- การบูรณาการเครือข่าย

- รูปแบบการพัฒนางาน
ส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่
เบื้องต้น
- แผนพัฒนาชุมชนระยะยาว

- ผลการดำเนิน
- แผนในการขยายผล

Thank You